

Serie coordonată de
DENISA COMĂNESCU

ISABEL ALLENDE

Povestirile Evei Luna

Traducere din spaniolă de
RADU NICIPORUC

HUMANITAS
fiction

Redactor: Cristina Argintaru
Coperta: Angela Rotaru
Tehnoredactor: Manuela Măxineanu
Corector: Georgiana Becheru

Tipărit la Proeditură și Tipografie

ISABEL ALLENDE
CUENTOS DE EVA LUNA
© ISABEL ALLENDE, 1989
All rights reserved.

© HUMANITAS FICTION, 2008, 2014,
pentru prezenta versiune românească

ISBN 978-973-689-740-5
Descrierea CIP este disponibilă la
Biblioteca Națională a României.

EDITURA HUMANITAS FICTION
Piața Presei Libere 1, 013701 București, România
tel. 021 408 83 50, fax 021 408 83 51
www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro
Comenzi prin e-mail: vanzari@libhumanitas.ro
Comenzi telefonice: 0372 743 382, 0723 684 194

*Lui William Gordon, pentru timpul
petrecut împreună.*

I.A.

„Regele îi ceru vizirului să-i aducă în fiecare noapte o fată neprihănită, care din porunca lui era omorâtă la revărsatul zorilor. Lucrurile ținură așa vreme de trei ani, și în oraș nu mai rămăsese nici o fecioară care să-l slujească pe călăreț în asalturile sale. Vizirul avea însă o fată de-o frumusețe fără seamăn, pe nume Șeherezada... Știa cum să vorbească și era o încântare s-o ascuți.“

(O mie și una de nopți)

Îți desprindeai panglica de la brâu, îți scoteai sandalele, îți aruncai într-un colț fusta largă, parcă de bumbac, și îți desfăceai nodul care-ți ținea părul într-o coadă. Ți se făcea pielea ca de găină și râdeai. Eram atât de aproape unul de altul încât nu ne puteam vedea, prinși de iuțea ritualului, învăluți în căldura și în mirosul pe care le produceam împreună. Îmi deschideai cale peste tot, mâinile mele pe mijlocul tău arcuit, ale tale nerăbdătoare. Urcai peste mine, alunecai, mă cutreierai, mă țintuiai cu picioarele tale invincibile, îmi spuneai de-o mie de ori vino, lipindu-ți buzele de ale mele. În momentul final aveam o clipă de singurătate totală, pierdut fiecare în abisul lui fierbinte, apoi ne adunam de dincolo de foc și ne descopeream îmbrățișați printre perne, sub tifonul alb care ne proteja de țânțari. Îți dădeam părul la o parte, ca să mă pot uita în ochii tăi. Uneori, în liniștea nopții care abia începea, te ghemuiai lângă mine, cu genunchii la bărbie și cu șalul de mătase pe umăr. Erai calmă, și așa te văd și acum.

Tu gândești în cuvinte, pentru tine limbajul este un fir nesfârșit pe care-l depeni, de parcă viața ar fi creată în timp ce povestești. Eu gândesc prin imagini înghețate într-o fotografie. Nu una imprimată pe-o placă, ci una trasată de-o peniță fină, o amintire meticuloasă și perfectă, cu volume delicate și culori calde, renașcentiste, ca o intenție captată pe hârtie granulată sau pe pânză. E un moment profetic, e toată existența noastră, tot ce am trăit și mai avem de trăit, toate timpurile într-unul singur, fără început și fără sfârșit. Mă

uit de la o distanță oarecare la tabloul acesta, unde mă văd și pe mine. Sunt spectator și protagonist. Stau în penumbră, învăluit în ceața unei draperii translucide. Știu că sunt eu, dar tot eu sunt și cel care privește din afară. Știu ce simte bărbatul de pe patul acela răvășit, dintr-o încăpere cu grinzi întunecate și bolți arcuite, de catedrală, o scenă ce amintește un fragment dintr-o ceremonie de demult. Sunt acolo, cu tine, și în același timp aici, singur, într-un alt timp al conștiinței. În tablou, cuplul se odihnește după ce a făcut dragoste; pielea celor doi strălucește umedă. Bărbatul are ochii închiși, o mână pe piept și cealaltă pe coapsa femeii, într-o intimă complicitate. Pentru mine această imagine este recurentă și de neînlocuit; nimic nu se schimbă, întotdeauna același surâs împăcat al bărbatului, aceeași langoare a femeii, aceleași cute ale cearșafurilor și aceleași unghere întunecate ale odăii; lumina lămpii cade mereu sub același unghi pe sânii și pomeții ei, șalul de mătase alunecă întotdeauna, ca și părul ei negru, cu aceeași delicatețe.

De fiecare dată când mă gândesc la tine, te văd și ne vedem așa, încremeniți pentru totdeauna acolo, pe pânză, invulnerabili în fața curgerii timpului și a înțeptoșării memoriei. Mă pot închipui în scena aceea după bunul meu plac, pot pătrunde în spațiul tabloului și nu mai sunt cel care se uită, ci bărbatul care stă întins lângă femeie. Atunci se destramă calma simetrie a picturii și se aud glasurile noastre foarte aproape.

- Spune-mi o poveste, zic eu.
- Ce fel de poveste?
- Una pe care n-ai mai spus-o nimănui.

ROLF CARLÉ

Două cuvinte

Numele de Belisa Crepusculario nu și l-a luat prin taina botezului ori de la mama ei; l-a căutat singură, iar când l-a găsit și l-a însușit pe loc. Se ocupa cu negoțul de cuvinte. Străbătea țara din zonele cele mai înalte și reci până pe țărmurile fierbinți, instalându-se în târguri și piețe, adăpostindu-se de soare și ploii sub o prelată întinsă între patru țăruiși, unde își primea clienții. Nu era nevoie să-și laude marfa, căci de atâta umblat de-a lungul și de-a latul o cunoștea toată lumea. Unii o așteptau câte un an și, de cum apărea în sat cu bocceaua sub braț, se și puneau la coadă în fața cortului. Prețurile sale erau oneste. Pentru cinci centavos oferea versuri făcute din memorie, pentru șapte aducea îmbunătățiri viselor, pentru nouă scria scrisori de dragoste, pentru doisprezece născocea insulte pentru dușmanii neîmpăcați. Vindea și povești, dar nu din cele închipuite, ci lungi istorii adevărate, pe care le spunea dintr-o suflare, fără să uite nimic. Veștile treceau astfel de la un sat la altul. Oamenii plăteau să le adauge un rând sau două: s-a născut băiatul nostru, a murit cutare, ni s-au căsătorit copiii, au ars culturile pe câmp. În fiecare loc se aduna în jurul ei o ceată de oameni ca s-o asculte, și așa aflau de viețile celorlalți, de rude îndepărtate sau cum mergea Războiul Civil. Celor care cumărau de cincizeci de centavos le dăruia un cuvânt de taină, care îi vindeca de melancolie. Nu era același pentru toți, pentru că asta ar fi însemnat o înșelătorie colectivă. Fiecare și-l lua în primire pe al său, încredințat că nimeni altcineva, în univers și chiar mai departe, n-avea să-l folosească în același scop.

Familia în care se născuse Belisa Crepusculario era atât de săracă, încât nici nume pentru copii nu avea. Văzuse lumina zilei și crescuse în locul cel mai neprimitor cu putință, unde ploaia se transforma câteodată în puhoai ce măturau totul de pe fața pământului, în timp ce alteori nu cădea nici o picătură din cer, soarele se dilata până ocupa întreg orizontul, iar lumea devenea un deșert. Până la doisprezece ani, Belisa n-a avut nici o altă ocupație sau virtute decât să supraviețuiască foamei și oboselii seculare. În timpul unei secete interminabile i-au murit patru frați mai mici, iar când a înțeles că era rândul ei, s-a hotărât să o ia peste câmpii, spre mare, cu gândul că poate va reuși să păcălească moartea în cursul călătoriei. Pământul era uscat și plin de crăpături adânci, presărat cu pietre, cu fosile de arbori, arbuști spinoși și schelete de animale albite de arșiță. Uneori trecea pe lângă familii care se îndreptau, ca și ea, spre sud, atrase de mirajul apei. Unii își începuseră marșul cu boccele pe umeri sau în cărucioare, dar abia dacă-și mai puteau mișca oasele sub greutatea lor și în scurtă vreme au fost nevoiți să se descotorosească de tot ce aveau. Se târau cu greu, cu pielea înăspriță ca a șopârlelor și cu ochii arși de puterea luminii. Belisa le făcea semn cu mâna, dar nu se oprea, căci nu voia să-și cheltuiască energia în gesturi de compasiune. Mulți cădeau pe drum, dar ea a fost atât de încăpățânată, încât a izbutit să străbată iadul acela și să dea până la urmă de primele izvoare, fire subțiri de apă, aproape invizibile la început, care hrăneau o vegetație rahitică și deveneau mai încolo pârâiașe și apoi estuare.

Belisa Crepusculario a scăpat cu viață și, în plus, a descoperit din întâmplare scrierea. Într-un sat din apropierea coastei, vântul i-a adus la picioare o pagină de ziar. A ridicat bucata aceea galbenă și sfărâmicioasă de hârtie și a privit-o îndelung, fără să-și dea seama ce rost avea; până la urmă, curiozitatea a fost mai puternică decât timiditatea. S-a apropiat de un bărbat care își spăla calul în aceeași baltă tulbure din care ea și-ar fi potolit setea.

— Ce-i asta ? l-a întrebat.

— Pagina sportivă a unui ziar, a replicat bărbatul, fără să se arate uimit de ignoranța ei.

Răspunsul a lăsat-o cu gura căscată, dar cum nu voia să pară lipsită de bun-simț, s-a mărginit doar să-l întrebe ce însemnau piciorușele acelea de muscă desenate pe hârtie.

— Sunt cuvinte, fetiço. Aici zice că Fulgencio Barba l-a făcut K.O. pe Negro Tiznao în runda a treia.

Aceea a fost ziua în care Belisa Crepusculario a înțeles că oricine putea, cu puțină îndemânare, să pună mâna pe cuvintele care umblau fără stăpân, în dreapta și-n stânga, și să facă negoț cu ele. S-a gândit la situația ei și a ajuns la concluzia că, în afară de a se prostitua sau de a se angaja ca servitoare în casele bogaților, erau puține îndeletnicirile din care și-ar fi putut câștiga traiul. A vinde cuvinte i s-a părut o alternativă decentă. Și-a pus imediat ideea în practică și nu s-a arătat niciodată interesată de vreo altă meserie. La început, își vindea cuvintele fără să-și închipuie că acestea puteau fi scrise și în altă parte decât în ziare. Când a aflat, a cumpănit multiplele posibilități ale negoțului, a plătit din economiile ei douăzeci de pesos unui preot ca s-o învețe să citească și să scrie, iar cu restul de trei care-i rămăseseră și-a cumpărat un dicționar. L-a parcurs de la A la Z, apoi l-a aruncat în mare, pentru că nu dorea să-și tragă clienții pe sfoară cu o marfă conservată.

Câțiva ani mai târziu, într-o dimineață de august, Belisa Crepusculario stătea sub prelată, în mijlocul unei piețe, și vindea cuvinte unui bătrân care voia să se adreseze justiției pentru o pensie cerută în urmă cu șaptesprezece ani. Fiind zi de târg, era multă zarvă în jur. Deodată s-au auzit țipete și galop de cai; ridicând ochii din hârtoage, fata a văzut la început un nor de praf, apoi un grup de călăreți năvălind în piață. Erau oamenii Colonelului, aflați sub comanda Mulatrului, un uriaș cunoscut în toată provincia pentru iuteala cu care mânuia cuțitul și pentru devotamentul lui față

de șef. Amândoi, Colonelul și Mulatrul, își dedicaseră viața Războiului Civil, legându-și pentru totdeauna numele de distrugerii și nenorociri. Războinicii au intrat în sat ca o cireadă năvalnică, însoțiți de chiuituri, scăldați în sudoare, lăsând un uragan de groază în urma lor. S-au năpustit zburătăcind găinile, trăgând cu pistoalele de schelălăiau câinii. Femeile și copiii s-au făcut nevăzuți, iar în piață n-a rămas nici un suflet în afară de Belisa Crepusculario, care nu dăduse niciodată până atunci ochii cu Mulatrul, și de aceea a fost foarte mirată văzând că acesta se îndrepta spre ea.

— Pe tine te caut, strigă el ațintind-o cu biciul răsucit și, înainte de-a isprăvi, doi dintre oamenii lui se rezeziră la femeie, îi dărâmară cortul, îi sparseră călimara, o legară de mâini și de picioare și o proptiră ca pe-un sac, de-a curmezișul, pe crupa calului pe care călărea Mulatrul. Apoi se îndreptară cu toții în galop spre dealuri.

Câteva ceasuri mai târziu, când Belisa Crepusculario aproape că-și dădea ultima suflare din pricina zdruncinăturilor, se opriră și patru mâini puternice o săltară și o așezară pe pământ. Încercă să se ridice în picioare și să-și țină fruntea sus, cu demnitate, dar puterile o lăsară și se prăbuși cu un suspin, cufundându-se într-un somn adânc. Se trezi pe câmp după câteva ore, cu murmurul nopții în urechi, dar n-avu timp să descifreze sunetele, căci deschizând ochii, văzu privirea neliniștită a Mulatrului, care îngenunchease lângă ea.

— Până la urmă te-ai trezit, femeie, spuse el și-i întinse clondirul, ca să soarbă din rachiul cu gust de silitră și să-și vină în fire.

Ea vru să știe care era motivul pentru care o chinuiau într-atât; Mulatrul îi răspunse că șeful său, Colonelul, avea nevoie de serviciile ei. Îi îngădui să-și umezească obrăjii, după care o duse într-un capăt al taberei, unde cel mai temut om din țară se odihnea într-un hamac întins între doi copaci. Nu-i putea vedea fața acoperită de umbra înșelătoare a frunzelor și de cea de neșters a anilor săi de banditism, dar se gândi că trebuia să fi fost amenințatoare, de vreme ce

uriașul acela, omul lui de încredere, se apropiase de el cu atâta supușenie. O surprinse glasul lui suav și bine modulat, o voce de profesor.

— Tu ești cea care vinzi cuvinte? o întrebă.

— La dispoziția dumneavoastră, îngăimă ea, scrutând penumbra ca să-l vadă mai bine.

Colonelul se ridică și îi apăru în față, la lumina făcliei purtate de Mulatru. Văzându-i pielea de culoare închisă și cruzimea ochilor de pumă, femeia își dădu seama că stătea în fața celui mai însingurat bărbat din lume.

— Vreau să ajung Președinte, spuse el.

Era sătul de pământurile acelea blestemate străbătute în războaie fără rost și de înfrângeri pe care nici un subterfugiu nu le putea transforma în victorii. Dormea de ani de zile sub cerul liber, ciupit de țânțari, hrănindu-se cu iguane și supă de șarpe; dar acestea nu erau decât inconveniente minore, nu și motivul real pentru care dorea să-și schimbe soarta. Ceea ce-l irita cu adevărat era spaima din ochii oamenilor. Își dorea să intre în sate pe sub arcuiri de triumf din flori și drapele colorate, să fie aplaudat și să i se dăruiască ouă proaspete și pâine caldă, scoasă din cuptor. I se acrise să tot vadă cum fugeau oamenii din calea lui, cum avortau femeile din pricina spaimei și cum tremurau copiii; de aceea se hotărâse să ajungă Președinte. Mulatru îi sugerase să intre în capitală, să atace Palatul în galop și să ia puterea în mâinile sale, așa cum luaseră atâtea alte lucruri fără să ceară voie nimănui; dar Colonelul nu era interesat să devină la rândul lui un tiran, ca mulți alții în locurile acelea; și apoi, procedând așa, în nici un caz nu s-ar fi bucurat de afecțiunea oamenilor. Se gândea să câștige prin vot popular, la alegerile din decembrie.

— Pentru asta trebuie să vorbesc ca un candidat. Poți să-mi vinzi cuvinte pentru un discurs? o întrebă Colonelul pe Belisa Crepusculario.

Acceptase până atunci o sumedenie de treburi, dar nici una ca aceasta. Totuși, nu putea refuza; se temea că Mulatru îi

Cuprins

Prolog	9
Două cuvinte	11
Fata perversă	20
Clarisa	32
Gura de broască	45
Aurul lui Tomás Vargas	52
Dacă-mi vei atinge inima	64
Cadou pentru o iubită	74
Tosca	86
Walimai	98
Ester Lucero	106
Maria cea neghioabă	114
Cel mai ascuns secret	125
Micul Heidelberg	130
Soția judecătorului	137
Drumul spre Nord	146
Oaspetele învățătoarei	158
Cu tot respectul cuvenit	165
Viață interminabilă	172
Un miracol discret	184
O răzbunare	199
Scrisorile unei iubiri înșelate	207
Palatul fantomă	218
Din țărână suntem făuriți	233